

## ΣΤΕ 3375/2011

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ  
ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 5 Μαΐου 2011, με την εξής σύνθεση:  
Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος, Ν. Μαρκουλάκης, Μ.  
Βηλαράς, Μ. Σταματελάτου, Δ. Μακρής, Σύμβουλοι, Μ. Σταματοπούλου, Ε. Τζιράκη,  
Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη.

Για να δικάσει την από 9 Μαρτίου 2011 αίτηση:

του ..... , επικεφαλής και υποψηφίου ..... του συνδυασμού με την  
επωνυμία ..... των Δημοτικών εκλογών της 7ης και 14ης Νοεμβρίου 2010,  
κατοίκου Χανίων, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Χ. Πιτσιγανδάκη (Α.Μ. 274 Δ.Σ.  
Χανίων), που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά του ..... , επικεφαλής και υποψηφίου .... , του συνδυασμού με την  
επωνυμία ..... των ως άνω Δημοτικών εκλογών, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο  
Μ. Περράκη (Α.Μ. 219 Δ.Σ. Χανίων), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ΄ αριθμ. 13/2011  
απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Ε.  
Τζιράκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αναιρεσείοντος, ο οποίος  
ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να  
γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του αναιρεσίβλητου, ο οποίος ζήτησε την  
απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του  
δικαστηρίου

κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ á τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο  
παράβολο (υπ΄ αριθμ. 1024563-64, 2833455/10.3.2011 ειδικά έντυπα παραβόλου,  
σειράς Α΄).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισάγεται προς συζήτηση στην επταμελή  
σύνθεση του Γ΄ Τμήματος, με την από 18.3.2011 πράξη του Προέδρου του, λόγω της  
σπουδαιότητάς της, ζητείται η αναίρεση της υπ΄ αριθμ. 13/2011 αποφάσεως του  
Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων, με την οποία απορρίφθηκε ένσταση του  
αναιρεσείοντος, υποψηφίου Δημάρχου και επικεφαλής του συνδυασμού  
"....."κατά τις δημοτικές εκλογές της 7ης και της 14ης Νοεμβρίου 2011 στον  
Δήμο Αποκορώνου Χανίων, κατά της υπ΄ αριθμ. 36/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς

Πρωτοδικείου Χανίων. Με την τελευταία αυτή απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων (όπως αυτή διορθώθηκε, αυτεπαγγέλτως, με την υπ' αριθμ. 45/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου) επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών της 7ης και της 14ης Νοεμβρίου 2010 στον ως άνω Δήμο, ανακηρύχθηκε επιτυχών ο συνδυασμός «.....)», Δήμαρχος ο επικεφαλής του τελευταίου ως άνω συνδυασμού και ήδη αναιρεσίβλητος και επιλαχόντες οι συνδυασμοί «.....)» και «.....». Επίσης, με την ίδια ως άνω υπ' αριθμ. 13/2011 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων απορρίφθηκε, ως αλυσιτελής, αντέσταση του αναιρεσίβλητου κατά της ίδιας ως άνω υπ' αριθμ. 36/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων (όπως αυτή διορθώθηκε, αυτεπαγγέλτως με την υπ' αριθμ. 45/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου).

3. Επειδή, στο άρθρο 53 παρ. 3 του π.δ. 18/1989 (φ. Α' 8), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (φ. Α' 213), ορίζονται τα ακόλουθα: «3. Η αίτηση αναιρέσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου».

4. Κατά την έννοια της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει κατά τα προεκτεθέντα, η αίτηση αναιρέσεως ασκείται παραδεκτώς μόνον όταν προβάλλεται από το διάδικο με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο, είτε ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, δηλαδή επί ζητήματος ερμηνείας διατάξεως νόμου ή γενικής αρχής ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου, η οποία (ερμηνεία) είναι κρίσιμη για την επίλυση της ενώπιον του Δικαστηρίου αγομένης διαφοράς, είτε ότι οι παραδοχές της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως επί συγκεκριμένου νομικού ζητήματος, η επίλυση του οποίου ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της οικείας υποθέσεως, έρχονται σε αντίθεση προς παγιωμένη ή πάντως μη ανατραπείσα νομολογία επί του αυτού νομικού ζητήματος και υπό τους αυτούς όρους αναγκαιότητας για τη διάγνωση των σχετικών υποθέσεων ενός τουλάχιστον εκ των τριών ανωτάτων δικαστηρίων (ΣΤΕ, ΑΠ, ΕΛΣ) ή του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ή προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, οι αποφάσεις προς τις οποίες προβάλλεται αντίθεση θα πρέπει να μνημονεύονται ειδικώς, το δε υπ' αυτών κριθέν νομικό ζήτημα θα πρέπει να ήταν επίσης ουσιώδες για την επίλυση των ενώπιον των δικαστηρίων εκείνων αχθισών διαφορών (ΣΤΕ 2301-2302/2011 7μ.).

5. Επειδή, στα μεν άρθρα 17 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 27 παρ. 1 και 2 του π.δ. 18/1989 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «4. Τα δικόγραφα των ενδίκων μέσων της αίτησης ακυρώσεως και αίτησης αναιρέσεως που ασκούνται από ιδιώτη υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. ...» (άρθρο 17), «1. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι ιδιώτες διάδικοι δεν μπορούν να παρίστανται αυτοπροσώπως για να αναπτύξουν την υπόθεση αλλά μόνο με δικηγόρο ο οποίος είναι διορισμένος στον Αρειο Πάγο ή είναι καθηγητής ή υφηγητής νομικής σχολής ημεδαπού πανεπιστημίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου για τους δικηγόρους.» (άρθρο 26) και «1. Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη ή με συνυπογραφή του δικογράφου του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο. ... 2. Για την υπογραφή του ενδίκου μέσου και

την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από δικηγόρο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει εάν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1. ...» [άρθρο 27 (όπως οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 2479/1997, φ. Α' 67)], στα δε άρθρα 25 παρ. 2 και 33 παρ. 3 και 4 του ίδιου ως άνω π.δ. 18/1989 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «2. Υπομνήματα των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία έξι πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Ο Πρόεδρος μπορεί να επιτρέψει την υποβολή υπομνημάτων από τους διαδίκους μέσα σε προθεσμία που τάσσεται από αυτόν για την ανάπτυξη όσων έχουν εκτεθεί στο ακροατήριο.» (άρθρο 25) και «3. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων της συνθέσεως ή ο εισηγητής καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. 4. Η πρόσκληση της προηγούμενης παραγράφου γίνεται τηλεφωνικώς από τον γραμματέα, ο οποίος βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. ...» [άρθρο 33 (όπως οι παρ. 3 και 4 προστέθηκαν με την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 3772/2009, φ. Α' 112)].

6. Επειδή, ο υπογράφων το δικόγραφο της κρινόμενης αιτήσεως αναιρέσεως πληρεξούσιος δικηγόρος Πιτσιγαυδάκης Χαράλαμπος, την άσκηση της οποίας ο αναιρεσείων ενέκρινε, με προφορική δήλωσή του στο ακροατήριο, δεν προσκόμισε εντός της ταχθείσας προθεσμίας, δηλαδή μέχρι την 14.6.2010, την απαραίτητη για την απόδειξη της προαγωγής του σε δικηγόρο παρ' Αρείω Πάγω βεβαίωση, η οποία ζητήθηκε από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 26 παρ. 1 και 33 παρ. 3 και 4 του π.δ. 18/1989 [βλ. την σχετική από 7.6.2011 ενυπόγραφη σημείωση της γραμματέως στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας, με την οποία βεβαιώνεται ότι την 7.6.2011 δόθηκε στον δικηγόρο προθεσμία μιας εβδομάδας (μέχρι την 14.6.2011), προκειμένου αυτός να προσκομίσει βεβαίωση ότι είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω]. Με τα δεδομένα αυτά, ο προαναφερθείς δικηγόρος δεν παρέστη νομίμως κατά την συζήτηση της κρινόμενης αιτήσεως, με συνέπεια αφενός η προθεσμία που του δόθηκε, κατόπιν αιτήσεώς του, από τον Πρόεδρο του Γ' Τμήματος για την κατάθεση υπομνήματος να θεωρείται ότι δεν χορηγήθηκε και αφετέρου να μην είναι ληπτέο υπόψη το κατατεθέν από αυτόν μετά την συζήτηση από 9.5.2011 υπόμνημα του (βλ. ΣΤΕ 654/1993 Ολ., 1113/1996, 1057/2003, 1682/2011, Ε.Α. 558/2005, 572/2008, πρβλ. ΣΤΕ 1464/1981, 3107/1988, 2688/2010, πρβλ. επίσης ΣΤΕ 5712/1995).

7. Επειδή, στα άρθρα 24 παρ. 1, 2 και 3, 26 παρ. 1 και 2, 27 παρ. 7, 28 περ. α' και β', 29 παρ. 1 και 47 παρ. 2 περ. α' του ν. 3852/2010 (φ. Α' 87) ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί. 2. Τα ψηφοδέλτια, για όλη την Επικράτεια, έχουν σχήμα ορθογώνιο. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη μορφή τους κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 3. Η εκτύπωση των εντύπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.» (άρθρο 24), «1. Στο επάνω μέρος του ψηφοδελτίου σημειώνονται το έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης. 2. Σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου δημάρχου και ακολουθούν με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι. Σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου δημάρχου και: α. στο πρώτο μέρος του ψηφοδελτίου προτάσσονται ..., β.

στο δεύτερο μέρος του ψηφοδελτίου ακολουθούν ..., γ) στο τρίτο μέρος του ψηφοδελτίου ακολουθεί ...» (άρθρο 26), «7. Εγγραφές ή διαγραφές δεν επιτρέπονται και, αν γίνουν, επιφέρουν ακυρότητα του ψηφοδελτίου.» (άρθρο 27), «Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας, που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του προηγούμενου άρθρου, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν έχει σχήμα, διατάξεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από αυτά που ορίζει η παράγραφος 2 του άρθρου 24 ή η υπουργική απόφαση. β) Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 24.» (άρθρο 28), «1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου και του Κ.Δ.Κ.» (άρθρο 29) και «2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν: α)... ... γ) η ακυρότητα ... των ψηφοδελτίων.» (άρθρο 47). Περαιτέρω, στα άρθρα 1 και 2 της εκδοθείσας κατ' επίκληση των άρθρων 1, 2, 7, 24, 25 και 26 του ν. 3852/2010 υπ' αριθμ. 45722/10.08.2010 αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με τίτλο «Ορισμός μορφής και διαστάσεων ψηφοδελτίων» (φ. Β' 1297/16.08.2010, βλ. διόρθωση σφαλμάτων, φ. Β' 1623/08.10.2010) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές έχουν υποχρεωτικά την εξής μορφή: I. Σε Δήμους με ενιαία εκλογική περιφέρεια και στους οποίους δεν συνιστώνται δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, το ψηφοδέλτιο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1): 1. ... 4. ... II. Σε Δήμους με ενιαία εκλογική περιφέρεια και στους οποίους συνιστώνται δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, κάθε συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα και το οποίο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2): 1. ... 6. ... III. Σε Δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, κάθε συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα, το οποίο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3): 1. ... 8. ....» (άρθρο 1) και «Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων που θα χρησιμοποιηθούν κατά την ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών ορίζονται ως ακολούθως: 1. Για τους δήμους στους οποίους εκλέγονται δημοτικά συμβούλια από σαράντα εννέα (49) ή σαράντα πέντε (45) μέλη, συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων, συμβούλια τοπικών κοινοτήτων κ.λπ., σε 16Χ60 εκατοστά του μέτρου περίπου. 2. Για τους δήμους στους οποίους εκλέγονται δημοτικά συμβούλια από σαράντα ένα (41) μέλη, συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων, συμβούλια τοπικών κοινοτήτων κ.λπ., σε 16Χ56 εκατοστά του μέτρου περίπου. 3. Για τους δήμους στους οποίους εκλέγονται δημοτικά συμβούλια από τριάντα τρία (33) μέλη, συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων, συμβούλια τοπικών κοινοτήτων κ.λπ., σε 16Χ50 εκατοστά του μέτρου περίπου. 4. Για τους δήμους στους οποίους εκλέγονται δημοτικά συμβούλια από είκοσι επτά (27) μέλη, συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων, συμβούλια τοπικών κοινοτήτων κ.λπ., σε 16Χ46 εκατοστά του μέτρου περίπου. 5. Για τους δήμους στους οποίους εκλέγονται δημοτικά συμβούλια από είκοσι ένα (21), από δεκαεπτά (17) ή από δεκατρία (13) μέλη, καθώς και συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων, συμβούλια τοπικών κοινοτήτων κ.λπ., σε 16Χ34 εκατοστά του μέτρου περίπου.» (άρθρο 2). Επίσης, στα άρθρα 70 παρ. 1, 2 και 3 και 74 παρ. 2 του π.δ. 96/2007 (φ. Α' 116) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί, που χορηγεί το Δημόσιο. ... 2. Τα ψηφοδέλτια σ' όλη γενικά την επικράτεια έχουν ορθογώνιο σχήμα. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. 3. Τα ψηφοδέλτια είναι μόνο έντυπα. Οποιο ψηφοδέλτιο δεν είναι έντυπο ... είναι άκυρο. ...» (άρθρο 70) και «2. Τα λευκά αυτά ψηφοδέλτια είναι από το ίδιο χαρτί, έχουν το ίδιο σχήμα, τις ίδιες διαστάσεις με τα έντυπα και δεν πρέπει να

έχει γραφτεί σ' αυτά τίποτε με κανένα τρόπο.» (άρθρο 74). Επιπλέον, στην εκδοθείσα κατ' επίκληση των άρθρων 29 παρ. 1 του ν. 3852/2010, 70 και 74 του π.δ. 96/2007 υπ' αριθμ. 41901/23.07.2010 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υφυπουργού Οικονομικών με τίτλο «Καθορισμός διαστάσεων λευκών ψηφοδελτίων που χρησιμοποιούνται κατά την ψηφοφορία για την εκλογή των Δημοτικών αρχών» (φ. Β' 1134/27.07.2010) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Καθορίζουμε τις διαστάσεις των λευκών ψηφοδελτίων που χρησιμοποιούνται για τις εκλογές των Δημοτικών αρχών δηλαδή των Δημάρχων και των δημοτικών συμβουλίων, των συμβουλίων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων τοπικών κοινοτήτων σε 14Χ25 εκατοστά του μέτρου περίπου. ...». Εξάλλου, στη μεν υπ' αριθμ. 61338/23.10.2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με θέμα «Λόγοι ακυρότητας ψηφοδελτίου», η οποία απευθύνεται προς τους Προέδρους Πρωτοδικών, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Στο πλαίσιο της ενημέρωσης όλων των εμπλεκόμενων στη διενέργεια των δημοτικών εκλογών σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα, αναφορικά με το αντικείμενο του θέματος: Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 3852/2010 (Α' 87), το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο στις περιπτώσεις που περιοριστικά και μόνον αναφέρονται σε αυτό, οι οποίες είναι οι ακόλουθες: 1. ... 2. Αν έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 (Β' 1297), όπως αυτή διορθώθηκε (Β' 1623) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. 3. Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στο άρθρο 24 παρ. 1 και 3 του Ν. 3852/2010. ... 6. ... Πέραν των ανωτέρω και επειδή έχουν διατυπωθεί ερωτήματα από ενδιαφερόμενους υποψηφίους, ειδικότερα για την ανωτέρω περίπτωση 2, αναφορικά με την ακυρότητα ενός ψηφοδελτίου αν έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 ... απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, θέτουμε υπόψη σας τα εξής: 1. ... 2. Επίσης, δεν αποτελεί λόγο ακυρότητας ψηφοδελτίων ενός συνδυασμού όταν αυτά διαφέρουν από άποψη μορφής, και όχι διαστάσεων, μεταξύ των συνδυασμών. Κρίσιμο στοιχείο για την ακυρότητα ενός ψηφοδελτίου από άποψη μορφής, εκτός από την περίπτωση που αυτή είναι εμφανώς διαφορετική από τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 υπουργική απόφαση και τη δικαστική απόφαση ανακήρυξης του συνδυασμού, είναι και όταν τα ψηφοδέλτια του ίδιου συνδυασμού για το ίδιο εκλογικό τμήμα έχουν διαφορετική μορφή. ...», στη δε υπ' αριθμ. 48628/26.8.2010 εγκύκλιο του ίδιου ως άνω Υπουργείου με θέμα «Κοπή λευκών ψηφοδελτίων-Εκτύπωση Αφισών», η οποία απευθύνεται προς το Εθνικό Τυπογραφείο, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Σε συνέχεια του ανωτέρω εγγράφου μας, παρακαλούμε όπως φροντίσετε: α. για την άμεση κοπή πενήντα πέντε εκατομμυρίων (55.000.000) λευκών ψηφοδελτίων διαστάσεων 14Χ25 εκατοστών του μέτρου, όπως προβλέπονται στις αριθμ. 41900/23.7.2010 και 41901/23.7.2010 κοινές αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ... από χαρτί λευκό ποιότητας Α', βάρους 60 gr ανά μ2, το οποίο θα σας χορηγηθεί από την υπηρεσίας μας ... Με ανάλογο αριθμό των εν λόγω εκλογικών υλικών ... θα εφοδιαστούν μέσω των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας, όλα τα εκλογικά τμήματα, ενόψει της διενέργειας των προσεχών διπλών (Δημοτικών-Περιφερειακών) εκλογών της 7ης Νοεμβρίου 2010 και των επαναληπτικών της 14ης Νοεμβρίου 2010 ...».

8. Επειδή, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την υπ' αριθμ. 16/23.10.2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων και την υπ' αριθμ. 26/26.10.2010 διορθωτική αυτής απόφαση του αυτού δικαστηρίου,

ανακηρύχθηκαν οι υποψήφιοι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι και εκπρόσωποι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων για τις δημοτικές εκλογές της 7ης Νοεμβρίου 2010 στο Δήμο Αποκορώνου Νομού Χανίων, ο οποίος αποτελείται από τις εκλογικές περιφέρειες Αρμένων, Ασή Γωνιάς, Βάμου, Γεωργιουπόλεως, Κρουονέριδας και Φρε, με τους εξής συνδυασμούς: α) ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσεύοντα, ..... , β) .....), με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσίβλητο, ..... , και γ) ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον ..... Σύμφωνα, εξάλλου, με τον πίνακα αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος συντάχθηκε για τις δημοτικές εκλογές της 7ης Νοεμβρίου 2010 και ενσωματώθηκε στην υπ' αριθμ. 36/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων, ο συνδυασμός ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσεύοντα, έλαβε ποσοστό ψήφων 48,32% (5.366 έγκυρα ψηφοδέλτια), ο συνδυασμός ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσίβλητο, έλαβε ποσοστό ψήφων 43,52% (4.833 έγκυρα ψηφοδέλτια) και ο συνδυασμός ..... έλαβε ποσοστό ψήφων 8,16% (906 έγκυρα ψηφοδέλτια). Με βάση το ανωτέρω αποτέλεσμα, διενεργήθηκαν επαναληπτικές εκλογές την 14η Νοεμβρίου 2010 μεταξύ των υποψηφίων δημάρχων των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους, κατά την επαναληπτική δε αυτή ψηφοφορία της 14ης Νοεμβρίου 2010, ο συνδυασμός ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσεύοντα, έλαβε ποσοστό ψήφων 49,66% (5.014 έγκυρα ψηφοδέλτια) και ο συνδυασμός ..... , με επικεφαλής και υποψήφιο Δήμαρχο τον αναιρεσίβλητο, έλαβε ποσοστό ψήφων 50,34% (5.083 έγκυρα ψηφοδέλτια). Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. 36/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων, όπως αυτή διορθώθηκε με την υπ' αριθμ. 45/2010 απόφαση του αυτού δικαστηρίου, επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών της 7ης και της 14ης Νοεμβρίου 2010, ανακηρύχθηκε επιτυχών ο συνδυασμός ..... και Δήμαρχος ο αναιρεσίβλητος, ενώ πρώτος επιλαχών ανακηρύχθηκε ο συνδυασμός..... . Ένσταση του αναιρεσεύοντος κατά της αποφάσεως αυτής του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χανίων, με την οποία (ένσταση) ζήτησε να ακυρωθούν, κατ' ορθή ερμηνεία, α) 813 από τα έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσίβλητου κατά την ψηφοφορία της 7ης Νοεμβρίου 2010, έτσι ώστε ο συνδυασμός του αναιρεσεύοντος να ανακηρυχθεί επιτυχών και ο ίδιος Δήμαρχος από την πρώτη αυτή ψηφοφορία, με ποσοστό ψήφων 51,51% (5.366 έγκυρα ψηφοδέλτια) έναντι ποσοστού ψήφων 39,79% του συνδυασμού του αναιρεσίβλητου (4.145 έγκυρα ψηφοδέλτια) και β) 433 από τα έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσίβλητου κατά την επαναληπτική ψηφοφορία της 14ης Νοεμβρίου 2010, απορρίφθηκε με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων.

9. Επειδή, με την από 15.12.2010 ένστασή του ενώπιον του δικάσαντος Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων ο αναιρεσεύων ισχυρίσθηκε ότι τόσο κατά την πρώτη εκλογή της 7ης Νοεμβρίου 2010 όσο και κατά τη δεύτερη εκλογή της 14ης Νοεμβρίου 2010 εμφανίσθηκαν σε συγκεκριμένα, ρητώς κατονομαζόμενα εκλογικά τμήματα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσίβλητου, των οποίων αναφέρθηκε ο αριθμός ανά εκλογικό τμήμα, τα οποία διέφεραν από τα λοιπά ψηφοδέλτια του ίδιου συνδυασμού ως προς το πάχος-βάρος, τη μορφή και το χρώμα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να τίθεται ζήτημα παράβασης της μυστικότητας της ψηφοφορίας, δεδομένου ότι τα ψηφοδέλτια αυτά δεν περιλαμβάνονταν στο πακέτο των ψηφοδελτίων που παρέδωσε ο συνδυασμός του αναιρεσίβλητου στα εκλογικά τμήματα, αλλά δόθηκαν σε συγκεκριμένους ψηφοφόρους έξω από τα τμήματα χέρι με χέρι, με σκοπό να ελεγχθεί η ψήφος τους. Πιο συγκεκριμένα, ο αναιρεσεύων ισχυρίσθηκε ότι, κατά την πρώτη εκλογή εμφανίσθηκαν ψηφοδέλτια με πιο σκούρο χρώμα και πιο λεπτή υφή,

ενώ κατά τη δεύτερη εκλογή εμφανίσθηκαν ψηφοδέλτια με πιο λευκό χρώμα, πιο χονδρή υφή και διαφορετική μορφή από τα υπόλοιπα και, ως εκ τούτου, και στις δύο αυτές περιπτώσεις, εμφανίσθηκαν ψηφοδέλτια, τα οποία δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις που θέτουν ως προς την μορφή του ψηφοδελτίου, στην οποία περιλαμβάνεται τόσο το χαρτί στο οποίο αυτό τυπώνεται όσο και το βάρος αυτού, αφενός οι διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 3, 28 περ. α' και β' του ν. 3852/2010 και της υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και αφετέρου οι υπ' αριθμ. 48628/26.8.2010 και 61338/23.10.2010 εγκύκλιοι του εν λόγω Υπουργείου ως προς την ποιότητα του χαρτιού (Α' ποιότητα) και το βάρος του ψηφοδελτίου (60 gr/m<sup>2</sup>).

Επίσης, με την ίδια ως άνω ένσταση, όπως αυτή αναπτύχθηκε με το από 20.1.2011 υπόμνημα ενώπιον του δικάσαντος Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων, ο αναιρεσείων υπέβαλε, προκειμένου να αποδειχθούν τα όσα, κατά τα προεκτεθέντα, προέβαλε ως προς την ακυρότητα των αμφισβητηθέντων από αυτόν ψηφοδελτίων του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου, αφενός αίτημα περί εξετάσεως ως μάρτυρα, μεταξύ άλλων, του ..... , τεχνικού συμβούλου του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Χανίων, και αφετέρου αίτημα περί μακροσκοπικής ανάλυσης δύο εκ των αμφισβητηθέντων ως άνω ψηφοδελτίων. Με την ήδη αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, το δικάσαν Διοικητικό Πρωτοδικείο Χανίων, ερμηνεύοντας, κατά πρώτον, τις διατάξεις των άρθρων 24, 28 του ν. 3852/2010 και της υπ' αριθμ. 45722/2010 αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, θεώρησε ότι, προκειμένου να κριθεί το ψηφοδέλτιο άκυρο λόγω του χρώματος του χαρτιού ή των στοιχείων που έχουν τυπωθεί, πρέπει το χαρτί ή το μελάνι να είναι εμφανώς διαφορετικά από τα νόμιμα και δεν αρκεί να είναι το ψηφοδέλτιο τυπωμένο σε χαρτί απλώς διαφορετικής απόχρωσης ή διαφορετικού πάχους ή εκτυπωμένο με μελάνι απλώς διαφορετικής απόχρωσης από το μαύρο, προς το βαθύτερο ή το ανοικτότερο, διότι οι διαφορές αυτές οφείλονται, συνήθως, στην κατασκευή του δημοσιογραφικού χαρτιού που χρησιμοποιείται για τα ψηφοδέλτια και στην ποσότητα της μελάνης που διοχετεύουν τα μηχανήματα του τυπογραφείου, κατά την εκτύπωση των ψηφοδελτίων και δεν δημιουργούν ακυρότητα των ψηφοδελτίων αυτών. Ενόψει της ερμηνείας αυτής, μετά από λεπτομερή εξέταση των αμφισβητηθέντων από τον αναιρεσείοντα ως προς την εγκυρότητά τους ψηφοδελτίων του συνδυασμού του αναιρεσίβλητου, το δικάσαν δικαστήριο, αφού θεώρησε, ότι τα ψηφοδέλτια αυτά έχουν όλα την ίδια μορφή, δηλαδή σχήμα ορθογώνιο, λευκό χρώμα, έχουν τυπωθεί με μελάνη μαύρου χρώματος, φέρουν όλα την ίδια γραμματοσειρά, προέρχονται από εκτύπωση τυπογραφείου (και όχι από μετατύπωση από άλλα ψηφοδέλτια) και για την εκτύπωσή τους έχει χρησιμοποιηθεί το δημοσιογραφικό χαρτί που χρησιμοποιείται από τα τυπογραφεία για την εκτύπωση ψηφοδελτίων, έκρινε ότι τα ψηφοδέλτια αυτά διαφέρουν μεν από τα λοιπά έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσίβλητου ως προς το πάχος του χαρτιού και ως προς την απόχρωση του λευκού χρώματος, η διαφορά όμως αυτή είναι και στις δύο περιπτώσεις (πάχους και χρώματος) μικρή και δυσδιάκριτη, αφού διακρίνεται μόνο μετά από προσεκτική παρατήρηση των ψηφοδελτίων και σύγκριση μεταξύ τους και ότι λευκό χρωματισμό και όχι διακριτικό μπεζ έχουν, επίσης, τα ψηφοδέλτια με αριθμό 28 και 25 του εκλογικού τμήματος Ξηροστερνίου και 154 και 41 του εκλογικού τμήματος Βрусών. Τις ως άνω διαπιστώσεις επανέλαβε το δικάσαν δικαστήριο και όσον αφορά τα αμφισβητηθέντα από τον αναιρεσείοντα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσίβλητου κατά την επαναληπτική ψηφοφορία της 14ης Νοεμβρίου 2010, για τα οποία θεώρησε ότι δεν διαφέρουν σε μορφή από τα υπόλοιπα έγκυρα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσιβλήτου, παρά μόνο στην απόχρωση του

λευκού χρώματος. Ενόψει των προεκτεθέντων, το δικάσαν δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη «α) ότι ούτε στην ... 45722/2010 υπουργική απόφαση ούτε πουθενά αλλού στο νόμο ορίζεται το πάχος που θα έπρεπε να έχουν τα ψηφοδέλτια, τα οποία επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν για τις δημοτικές εκλογές της 7ης και της 14ης Νοεμβρίου 2010, β) ότι τα ... προσβαλλόμενα ψηφοδέλτια είναι συνολικά 294 από την ψηφοφορία της Κυριακής 7.11.2010 και διάσπαρτα σε 19 από τα 52 εκλογικά τμήματα του Δήμου Αποκορώνου και συνολικά 249 από την επαναληπτική ψηφοφορία της Κυριακής 14.11.2010 και διάσπαρτα σε 42 από τα 52 εκλογικά τμήματα, είναι δηλαδή πολλά σε αριθμό και στις δύο περιπτώσεις, γεγονός που καθιστά δυσχερή την εξατομίκευση των ψηφοφόρων που ψήφισαν με τα ψηφοδέλτια αυτά, γ) ότι ο ενιστάμενος [και ήδη αναιρεσιών] δεν προσδιορίζει επακριβώς πώς ήταν σε πάχος και χρώμα τα αρχικώς διανεμηθέντα στα εκλογικά τμήματα ψηφοδέλτια του καθ' ου [και ήδη αναιρεσίβλητου] αλλά, ενώ αρχικώς ισχυρίσθηκε ότι την πρώτη Κυριακή των εκλογών ... δόθηκαν σε ορισμένους ψηφοφόρους πιο λεπτά στην υφή και πιο σκούρα στο χρώμα ψηφοδέλτια με σκοπό να ελεγχθεί η ψήφος τους και να παραβιασθεί η μυστικότητα της ψηφοφορίας, προσβάλλει ως άκυρα από τα ψηφοδέλτια που έλαβε ο καθ' ου [και ήδη αναιρεσίβλητος] κατά την πρώτη αυτή Κυριακή των εκλογών, τόσο ορισμένα, των οποίων το χαρτί ήταν πιο λεπτό στην υφή του (π.χ. του 1ου, 2ου, 3ου και 4ου εκλογικού τμήματος Καλυβών, 24ου Κόκκινου Χωριού κ.λπ.) όσο και άλλα, των οποίων το χαρτί ήταν πιο χοντρό στην υφή του (π.χ. 5ου εκλογικού τμήματος Αρμένων, 26ου και 27ου Πλάκας) και τέλος ορισμένα των οποίων το χρώμα είναι έντονα λευκό ή πιο απαλό λευκό (και όχι πιο σκούρο κατά τον αρχικό του ισχυρισμό), όπως αυτά που βρέθηκαν στο 24ο εκλογικό τμήμα Κόκκινου Χωριού, δ) ότι, ναι μεν υπάρχει μικρή και δυσδιάκριτη διαφορά μεταξύ των προσβαλλομένων ψηφοδελτίων και των λοιπών εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε ο καθ' ου [και ήδη αναιρεσίβλητος] κατά την ψηφοφορία που διεξήχθη στις 7.11.2010, η διαφορά όμως αυτή οφείλεται στο δημοσιογραφικό χαρτί που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή τους και δεν είναι ευχερώς αντιληπτή έτσι ώστε, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, να καθίσταται εξαιρετικά δυσχερής και η εξατομίκευση των ψηφοφόρων που ψήφισαν με τα ψηφοδέλτια αυτά σε συνδυασμό και με το μεγάλο αριθμό τους, ε) ότι το γεγονός της μικρής και δυσδιάκριτης διαφοράς μεταξύ των ψηφοδελτίων αυτών και των λοιπών ψηφοδελτίων του συνδυασμού του καθ' ου [και ήδη αναιρεσίβλητου] αποδεικνύεται και από το ότι η διαφορά αυτή διέλαθε, κατά τη διαλογή, της προσοχής τόσο των εφορευτικών επιτροπών όσο και των αντιπροσώπων του ενισταμένου [και ήδη αναιρεσιώντος] στα αντίστοιχα εκλογικά τμήματα, αφού, όπως προκύπτει από τον έλεγχο των πρακτικών των εφορευτικών επιτροπών, δεν έχουν υποβληθεί από τους αντιπροσώπους του ενισταμένου [και ήδη αναιρεσιώντος] ενστάσεις ακυρότητας των ψηφοδελτίων αυτών και στ) ότι με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2852/2010 ... ορίζονται περιοριστικά οι λόγοι ακυρότητας των ψηφοδελτίων ...» έκρινε ότι, σε σχέση με τα λοιπά έγκυρα και μη αμφισβητηθέντα ψηφοδέλτια που έλαβε ο συνδυασμός του αναιρεσιβλήτου, η διαφορά που παρατηρείται τόσο στα 294 προσβαλλόμενα ψηφοδέλτια, από την ψηφοφορία της 7ης Νοεμβρίου 2010, όσο και στα 249 προσβαλλόμενα ψηφοδέλτια, από την επαναληπτική ψηφοφορία της 14ης Νοεμβρίου 2010, δεν συνιστά εμφανή απόκλιση από τη μορφή που καθορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3852/2010, σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. 45722/2010 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και δεν αποτελεί διακριτικό γνώρισμα που παραβιάζει τη μυστικότητα της ψηφοφορίας, απορρίπτοντας ως αβάσιμους τους προπαρατεθέντες ως άνω ισχυρισμούς που προέλαβε ο αναιρεσιών με την έντασή του. Συνακόλουθα της κρίσεως αυτή, το δικάσαν δικαστήριο της ουσίας απέρριψε τόσο το αίτημα του αναιρεσιώντος περί υποβολής δύο εκ των



αμφισβητηθέντων ψηφοδελτίων του συνδυασμού του αναιρεσεύοντος σε μακροσκοπικό έλεγχο όσο και το αίτημά του περί εξετάσεως μάρτυρα επί των ως άνω κριθέντων ζητημάτων.

10. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση ο αναιρεσεύων προβάλλει, ως πρώτο λόγο αναιρέσεως, ότι το δικάσαν Διοικητικό Πρωτοδικείο Χανίων προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή αφενός των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 3 και 28 του ν. 3852/2010 και της υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τις οποίες (διατάξεις) προκύπτει ότι στη μορφή του ψηφοδελτίου υπάγεται και το χαρτί στο οποίο τυπώνεται, όπως και το βάρος αυτού, και αφετέρου των υπ' αριθμ. 48628/26.8.2010 και 61338/23.10.2010 εγκυκλίων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κατά τους ορισμούς των οποίων, αντιστοίχως, α) το χαρτί για την εκτύπωση των ψηφοδελτίων πρέπει να είναι χαρτί Α' ποιότητας και να έχει βάρος 60gr/m<sup>2</sup> και β) ακυρότητα ψηφοδελτίων, από άποψη μορφής, συντρέχει και στην περίπτωση, κατά την οποία εμφανίζονται στο ίδιο εκλογικό τμήμα ψηφοδέλτια του ίδιου συνδυασμού με διαφορετική μορφή, αντιστοίχως. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι η παρατεθείσα στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως κρίση του δικάσαντος Διοικητικού Πρωτοδικείου Χανίων, σύμφωνα με την οποία για την εκτύπωση των αμφισβητηθέντων από τον αναιρεσεύοντα ψηφοδελτίων του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου έχει χρησιμοποιηθεί δημοσιογραφικό χαρτί, το οποίο, όμως, κατά τους ισχυρισμούς του αναιρεσεύοντος, είναι χαρτί Β' ποιότητας, ελαφρύτερο και λεπτότερο από το νόμιμο, παραβιάζει την πρώτη ως άνω υπ' αριθμ. 48628/26.8.2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ενώ, περαιτέρω, το δικάσαν δικαστήριο, αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητα των αμφισβητηθέντων ως άνω ψηφοδελτίων σε σχέση με τα λοιπά έγκυρα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσιβλήτου, όφειλε, σύμφωνα με τη δεύτερη ως άνω υπ' αριθμ. 61338/23.10.2010 εγκύκλιο, να προχωρήσει στην ακύρωση αυτών. Επίσης, ο αναιρεσεύων προβάλλει, στο πλαίσιο του ανωτέρω λόγου αναιρέσεως, ότι η ανωτέρω κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου είναι εσφαλμένη και για το λόγο ότι α) τα αμφισβητηθέντα ως άνω ψηφοδέλτια δεν βρέθηκαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα, όπου δε εμφανίσθηκαν, δεν ήταν στα πακέτα που οι συνδυασμοί παρέδωσαν στους δήμους και χρησιμοποίησαν οι δικαστικοί αντιπρόσωποι και β) ο μικρός αριθμός των ψηφοδελτίων αυτών, 249 επί συνόλου 5083, καταρρίπτει την πιθανότητα συμπληρωματικής εκτύπωσης για να καλυφθούν ελλείψεις, δεδομένου ότι ο μικρός αυτός αριθμός δεν συνάδει με τις μήτρες εκτύπωσης που τηρούν τα τυπογραφεία για εκτύπωση ψηφοδελτίων και τα οποία τυπώνουν σε αριθμό όχι μικρότερο των 2000 έως και 2500 ψηφοδελτίων. Περαιτέρω, ο αναιρεσεύων προβάλλει, συναφώς, ως δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ότι, κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος, το δικάσαν δικαστήριο της ουσίας παρέλειψε να εκδώσει προδικαστική απόφαση, απορρίπτοντας το αίτημα του ήδη αναιρεσεύοντος αφενός περί εξετάσεως ως μάρτυρα του ..... -προκειμένου να αποδειχθούν τα όσα υποστήριξε με την ένστασή του ως προς την ακυρότητα των αμφισβητηθέντων από αυτόν ψηφοδελτίων του συνδυασμού του αναιρεσεύοντος- και αφετέρου περί μακροσκοπικού ελέγχου του χάρτου και του τρόπου εκτύπωσης δύο εκ των ως άνω ψηφοδελτίων.

11. Επειδή, με τον προαναφερόμενο πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση, τίθενται τα νομικά ζητήματα α) εάν στη μορφή των έντυπων ψηφοδελτίων υπάγονται, κατά την έννοια των προπαρατεθεισών στην σκέψη 7 της παρούσας αποφάσεως διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 3 και 28 του ν.

3852/2010 και της υπ' αριθμ. 45722/10.8.2010 αποφάσεως του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, σε συνδυασμό και με τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. 48628/26.8.2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, και η ποιότητα του χαρτιού στο οποίο αυτά τυπώνονται, όπως και το βάρος αυτών, και β) εάν η διαφορετικότητα ψηφοδελτίων ως προς τα στοιχεία αυτά (ποιότητα και βάρος χαρτιού) σε σχέση με άλλα ψηφοδέλτια του ίδιου συνδυασμού στο ίδιο εκλογικό τμήμα θεμελιώνει, κατά τις ίδιες ως άνω διατάξεις του ν. 3852/2010 και της προαναφερθείσας υπουργικής αποφάσεως, σε συνδυασμό και με τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. 61338/23.10.2010 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, λόγο ακυρότητας των πρώτων ψηφοδελτίων. Ωστόσο, στο εισαγωγικό δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως δεν γίνεται η παραμικρή αναφορά στον προαναφερόμενο ν. 3900/2010, ούτε περιέχονται στο ίδιο δικόγραφο συγκεκριμένοι ισχυρισμοί σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων παραδεκτού του ως άνω λόγου αναιρέσεως, και, ως εκ τούτου, ο προαναφερόμενος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτός, τα όσα δε ισχυρίζεται ο αιτών με το από 9.5.2011 υπόμνημά του δεν είναι, κατά τα ήδη εκτεθέντα στην σκέψη 6 της παρούσας αποφάσεως, ληπτέα υπόψη (ΣΤΕ 2301-02, 2313, 2587/2011). Κατά το μέρος, εξάλλου, που με τον ανωτέρω λόγο αναιρέσεως αμφισβητείται η περί πραγμάτων ανέλεγκτη αναιρετικώς κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ο λόγος αυτός είναι, επίσης, απορριπτός ως απαράδεκτος. Συνακόλουθα, είναι απορριπτός και ο δεύτερος λόγος που προβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως.

12. Επειδή, στα άρθρα 275 παρ. 1, 4 και 7, 110 παρ. 2 και 4 και 111 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (φ. Α' 97), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. Τα δικαστικά έξοδα καταλογίζονται σε βάρος του διαδίκου που ηττάται. ... Σε περίπτωση μερικής νίκης και μερική ήττας, τα δικαστικά έξοδα συμψηφίζονται ανάμεσα στους διαδίκους. ... Το δικαστήριο μπορεί, σε κάθε περίπτωση, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να απαλλάξει εν όλω ή εν μέρει τον ηττώμενο διάδικο από τα δικαστικά έξοδα. ... 4. Τα δικαστικά έξοδα, τα οποία αποδίδονται στο διάδικο που νίκησε, καταλογιζόμενα σ' εκείνον που ηττήθηκε, είναι, ιδίως: α) τα κατά το άρθρο 273 τέλη χαρτοσήμου [το άρθρο 273 καταργήθηκε με το άρθρο 69 περ. ε' του ν. 3900/2011], β) ..., γ) η αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου, για τη σύνταξη του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης ..., καθώς και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση, όπως η αμοιβή αυτή ορίζεται, για κάθε περίπτωση, από την εκάστοτε ισχύουσα διατίμηση του Κώδικα των Δικηγόρων, δ) ..... 7. Τα δικαστικά έξοδα καθορίζονται και καταλογίζονται με την οριστική απόφαση και μόνο εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Η απόφαση, ως προς το κεφάλαιο των δικαστικών εξόδων, δεν υπόκειται αυτοτελώς σε ένδικα μέσα, πλην της αίτησης διόρθωσης ή ερμηνείας. Αν η απόφαση δεν διαλαμβάνει διάταξη για τα δικαστικά έξοδα, ο διάδικος που είχε υποβάλει σχετικό αίτημα μπορεί να ζητήσει, από το ίδιο δικαστήριο να αποφανθεί για το αίτημά του αυτό, υποβάλλοντας προς τούτο σχετική αίτηση, η οποία και εκδικάζεται κατά τις διατάξεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 110 και της παρ. 1 του άρθρου 111, αναλόγως εφαρμοζόμενες.» (άρθρο 275), «2. Η αίτηση ασκείται με κατάθεση στη γραμματεία του δικαστηρίου, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση της απόφασης. Σε καμία, πάντως, περίπτωση δεν μπορεί να ασκηθεί αν έχουν περάσει τρία (3) χρόνια από τη δημοσίευση της απόφασης. 3. Η διαδικασία της αυτεπάγγελτης διόρθωσης δεν υπόκειται σε προθεσμία και κινείται με πράξη του προέδρου του συμβουλίου ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, με την οποία προσδιορίζονται τα λάθη και ορίζεται η δικάσιμος.» [άρθρο 110 (όπως η παρ. 3 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24

του ν. 3900/2010)] και «1. Ως προς τη συζήτηση στο ακροατήριο ισχύουν οι κοινές διατάξεις.» (άρθρο 111).

13. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως προβάλλεται, ως τρίτος λόγος αναιρέσεως, ότι το δικάσαν Διοικητικό Πρωτοδικείο Χανίων ουδέν αναφέρει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση για την αποδοχή ή απόρριψη ή τον συμψηφισμό της αιτηθείσας δικαστικής δαπάνης, που αποτέλεσε αυτοτελές αίτημα τόσο της ένστασης του αναιρεσιόντος όσο και της αντένστασης του αναιρεσίβλητου και, ως εκ τούτου, συντρέχει περίπτωση παράβασης ουσιώδους τύπου. Ο λόγος όμως αυτός δεν προβάλλεται παραδεκτώς. Και τούτο διότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει στο διατακτικό της διάταξη ως προς τα δικαστικά έξοδα, ο αναιρεσιών οφείλει, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 275 παρ. 7 εδ. γ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, να υποβάλει, ως προς την μη αποδοχή του υποβληθέντος με την ένστασή του αιτήματος για καταδίκη του αντιδίκου του και ήδη αναιρεσίβλητου στη δικαστική του δαπάνη, αυτοτελή αίτηση προς το δικάσαν δικαστήριο της ουσίας, η οποία θα ήταν, περαιτέρω, εκδικαστέα κατά τις διατάξεις των άρθρων 110 παρ. 2 και 4 και 111 παρ. 1 του ίδιου ως άνω Κώδικα (πρβλ. ΑΠ 777/2007, ΕφΑΘ 4315/2007).

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στον αναιρεσιόντα τη δικαστική δαπάνη του αναιρεσίβλητου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 17 Ιουνίου 2011

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος Δ. Τετράδη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 27ης Οκτωβρίου 2011.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ο Γραμματέας

Δ. Πετρούλιας Ν. Βασιλόπουλος

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, .....

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

